

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO KLASA V

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasie IV

Otrzymuje ją uczeń, którego wiedza znacząco wykracza poza obowiązujący program nauczania. Biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami zarówno w rozwiązywaniu problemów teoretycznych, jak i praktycznych ujętych w programie nauczania oraz wynikających z podstawy programowej. Kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy. Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia.. Potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości. Wyraża własne poglądy. Bierze udział w konkursach (literackich, ortograficznych, teatralnych lub innych); osiąga w nich sukcesy w szkole i poza szkołą. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych. Prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.

Ocena bardzo dobra

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
Uczeń bez trudu i trafnie omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji; rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; zna i bezbłędnie rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze,	Uczeń: bezbłędnie rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, spójnik) i określa ich funkcje w tekście; zawsze odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście; rozpoznaje formy	Uczeń uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens; tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi; dokonuje selekcji informacji; zna zasady budowania akapitów; tworzy spójne wypowiedzi w	Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie; doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji; korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje; zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych), korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego; zwraca uwagę na typy definicji słownikowych; rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji; poznaje życie kulturalne swojego regionu;

<p>zdrobienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje; omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motto, puenty; rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie; barwnie opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność; odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze; w ciekawy sposób charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach; bezbłędnie rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze; zawsze wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; trafnie określa tematykę oraz problematykę utworu; wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; objaśnia znaczenia</p>	<p>przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki; stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmienne; poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach; nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik); rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny; rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - rozumie ich funkcje i je stosuje; rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzednie i współrzedne), równoważniki zdań, rozumie ich</p>	<p>następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, przepis, kartka pocztowa, kartka z pamiętnika, gratulacje, streszczenie, charakterystyka; wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz; tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu; redaguje notatki; opowiada o przeczytanym tekście; rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej; tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji; wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.</p>	<p>rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.</p>
--	---	--	---

<p>dosłowne i przerośne w tekstach; określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi; przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia; wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze; w ciekawy sposób wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera. Uczeń identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; trafnie określa temat i główną myśl tekstu; dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie); odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych; odróżnia informacje o faktach od opinii; rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją; odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; świadomie i z uwagą odbiera</p>	<p>funkcje i stosuje w praktyce językowej; przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie; Uczeń używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej; rozumie dosłowne i przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach; rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście; dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach; identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny; identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;</p>		
--	---	--	--

<p>filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.</p>	<p>rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów; stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi; pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu.</p>		
--	---	--	--

Ocena dobra

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
<p>Uczeń omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji; rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje w tekście literackim:</p>	<p>Uczeń rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, spójnik) i określa ich funkcje w tekście; odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika:</p>	<p>Uczeń uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części; tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; dokonuje selekcji informacji; zna zasady budowania akapitów; tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog,</p>	<p>Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie; doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji; korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach; zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych), korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego; rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji; poznaje życie</p>

<p>epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje; omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motto, puenty; rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie; opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność; odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze; charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach; rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze; wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; określa tematykę oraz problematykę utworu; wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; objaśnia znaczenia</p>	<p>formy zakończone na -no, -to; rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki; stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłowki; nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik); rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny; rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - rozumie ich funkcje i je stosuje; rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzednie i współrzedne), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce</p>	<p>opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, przepis, kartka pocztowa, kartka z pamiątnika, gratulacje, streszczenie, charakterystyka; wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym; tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu; redaguje notatki; opowiada o przeczytanym tekście; rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej; tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji; wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.</p>	<p>kulturalne swojego regionu; rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.</p>
---	--	--	---

<p>dosłowne i przerośne w tekstach; określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi; przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia; wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne; wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; określa temat i główną myśl tekstu; dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie); odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych; odróżnia informacje o faktach od opinii; rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa); odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży</p>	<p>językowej; przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie; używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej; rozumie dosłowne i przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, w większości rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach; rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące; dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach; identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny; identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; określa sytuację komunikacyjną; rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); rozumie</p>		
---	--	--	--

	pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów; stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni; poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu.		
--	---	--	--

Ocena dostateczna

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
<p>Uczeń omawia elementy świata przedstawionego; rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść; rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, powtórzenie; rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie; opowiada o wydarzeniach</p>	<p>Uczeń rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik); rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika; stopniuje przymiotniki i przysłówki; nazywa części zdania; rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące; rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań; używa stylu</p>	<p>Uczeń uczestniczy w rozmowie na zadany temat; tworzy logiczną wypowiedź; stara się tworzyć wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, przepis, kartka pocztowa, kartka z pamiętnika, gratulacje, streszczenie, charakterystyka; wygłasza z pamięci krótki tekst; tworzy plan odtwórczy tekstu; opowiada o przeczytanym tekście; rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje; tworzy opowiadania związane z treścią utworu.</p>	<p>Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie; korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach; zna zasady korzystania z biblioteki szkolnej; poznaje życie kulturalne swojego regionu.</p>

<p>fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń; odróżnia dialog od monologu; charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach; rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową; wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych; określa tematykę utworu; wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne; nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; objaśnia znaczenia dosłowne w tekstach; przedstawia własne rozumienie utworu; wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; określa temat tekstu; dostrzega tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie; rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa); odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.</p>	<p>stosownego do sytuacji komunikacyjnej; w większości rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne; podaje przykłady synonimów; identyfikuje tekst jako komunikat; identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; określa sytuację komunikacyjną; rozpoznaje niewerbalne środki komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); dzieli wyraz na głoski, litery, sylaby; stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym; stara się używać znanych mu znaków interpunkcyjnych.</p>		
--	--	--	--

Ocena dopuszczająca

Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
Uczeń: z pomocą nauczyciela omawia elementy świata	Uczeń rozpoznaje z pomocą nauczyciela w wypowiedziach	Uczeń uczestniczy w rozmowie na zadany temat; stara się	Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie zachęcany przez

<p>przedstawionego; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach; rozpoznaje wers i strofę; opowiada o wydarzeniach fabuły; opowiada o bohaterach czytanych utworów; wskazuje w utworze bohaterów głównych;) nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst. stara się określić temat tekstu; dostrzega tytuł; wie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa)</p>	<p>części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik); stara się stosować w wypowiedzi poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; rozpoznaje z pomocą nauczyciela wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące. w większości rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; podaje przykłady synonimów; stara się identyfikować nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; rozpoznaje niewerbalne środki komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); dzieli wyraz na litery i sylaby; stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym; stara się używać znanych mu znaków interpunkcyjnych.</p>	<p>tworzyć wypowiedzi w znanych mu formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, list, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, gratulacje; opowiada o przeczytanym tekście.</p>	<p>nauczyciela; sporadycznie korzysta z biblioteki szkolnej</p>
--	---	---	---

Ocena niedostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą. Poziom jego wiadomości i umiejętności objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy V uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych. Nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Nie opanował podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu podstawy programowej. Nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela. Zaniedbuje wykonywanie prac domowych. Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania. Nie stosuje w wypowiedziach pisemnych zasad ortograficznych. Nie bierze udziału w rozmowach na dany temat. Nie pozyskuje informacji.

